

Однорідні члени речення



Однорідні члени речення

- відповідають на одне і те ж питання
- виступають одним членом речення
- відносяться до одного родового поняття

Небо чисте, прозоре аж до сонця
міниться (Пачовський).

Ознаки однорідних членів речення

Відповідають на одне питання

Можуть мати узагальнююче слово

Є одним членом речення

Мають інтонацію переліку

Позначають видові поняття

Однорідними можуть бути головні й другорядні члени речення

- Підмети: **На високих горбах шуміли під вітром дуби, липи, клени (А.Шиян).**
- Присудки: **А море знай собі гуляє, і не кипить, і не горить (Л.Глібов).**
- Додатки: **В ній чебреці, і пшениці, й овес напоєні теплом (А.Малишко).**
- Означення: **На липах з'явилося свіже, молоде, пахуче листя (В.Собко).**
- Обставини: **І вдень, і ввечері там соловей співав (Л.Глібов).**

Типи зв'язку між однорідними членами речення

За допомогою

**сполучників сурядності
(сполучниковий)**

*Краю мій, люблю я тебе вдень і вночі,
вранці і ввечері... (Панас Мирний).*

За допомогою

**інтонації переліку
(безсполучниковий)**

*Річка синіє, зітхає,
сміється (М. Рильський).*

За допомогою
**сполучників та інтонації
(змішаний)**

*Розпарена теплінь віє соняшником,
коноплею і яблуками (М. Стельмах).*

Однорідні члени речення бувають



непоширеними

*Мандрували гайдамаки
лісами, ярами (Т.Шевченко).*



поширеними

*У небі сонце і весна, і
журавлиний крик (О.Підсуха).*



**У реченні може бути
кілька рядів однорідних членів**

**Дзвінко й безтурботно перекликалися,
співали, щебетали пташки (О. Войченко).**

Вимовляються однорідні члени речення з відповідною інтонацією

Найчастіше з інтонацією переліку, однаковим тоном

Під самою хатою росли червоні, білі, рожеві маки (І. Нечуй-Левицький).

Якщо два однорідні члени протиставляються, то на першому інтонація підвищується, а на другому — знижується

Гарна нивка, та чужа (М. Коцюбинський).

Розділові знаки при однорідних членах

Кома ставиться:

- Між усіма однорідними членами, якщо вони з'єднані перелічувальною інтонацією без сполучників:
Маяли над нами жовті, голубі, червоні, сині метелики.
- Між усіма однорідними членами, якщо вони з'єднані повторювальними сполучниками:
Місяць пливе оглядати і небо, і зорі, і землю, і море (Т. Шевченко).
- Перед протиставними сполучниками а, але, та (в значенні але), що з'єднують однорідні члени:
Не вітер, а буря завіяла (Панас Мирний).
- Між парами однорідних членів:
За вітром слава полетіла по всіх усядах і кутках, по байраках і садках (Глібов).
- Якщо однорідні члени з'єднані парним сполучником, то кома ставиться перед другою частиною сполучника:
Не тільки будівельники, а й селяни з довколишніх сіл ще вночі збирались на берег (Я. Ваш).

Розділові знаки при однорідних членах

Кома не
ставиться:

- Якщо сполучники і (й), та (в значенні і), або, чи не повторюються:

Летів і танув сніг (М. Рильський).

*Над дорогою попадалась вся в цвіту груша або
кущ черемхи (М. Коцюбинський).*

- У стійких словосполученнях: ні те ні се, і так і сяк,
і туди і сюди, ні риба ні м'ясо, ні живий ні
мертвий, ні в тин ні в ворота:

Світ який – ні краю ні кінця! (В.Симоненко).

Записати речення, розставити необхідні розділові знаки, визначити однорідні члени, вказати якими членами речення вони виступають.

1. Радіють молодій обнові берези клени явори (Л.Дмитерко).
2. Ми чуємо трав зелений крик дощів задумані рефрени (І.Драч).
3. І барвінком і рутою і рястом квітчає весна землю мов дівчину в зеленому гаї...(Т.Шевченко).
4. Знайомий голос в душу лине з старого сивого Дніпра (М. Терещенко).
5. Сниться мені поле вечори барвисті й береги пахучі рідного Дінця (В.Сосюра).
6. І враз затремтіло молоде листя зашамотіло струсило з себе дощ самоцвітів (М.Коцюбинський).